

Asia: VN/25273/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne 5 §:ään esitetyistä muutoksista

-

Kommenttinne 52 ja 56 §:ään esitetyistä muutoksista

-

Kommenttinne esityksen vaikutuksista

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite Lausuntopyyntö 2.0.2024 VN/25273/2024

Asia HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON VALVONNASTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt 2.10.2024 lausuntoa (VN/25273/2024) luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta.

Tilapäiseksi tarkoitettulla lakimuutoksella pyritään ratkaisemaan vuoden 2024 alusta voimaantulleen valvontalain vaatiman palveluntuottajien rekisteröintimenettelyn ja valtakunnallisen Soteri-rekisterin käyttöönoton aiheuttama hakemusten käsittelyn ruuhkautuminen. Yhtenäinen sekä

julkisia että yksityisiä palveluntuottajia koskeva rekisteröinti Soteri-järjestelmään on ollut vuoden alusta edellytys sosiaali- ja terveystalvelujen tuottamiselle riippumatta palveluntuottajan oikeudellisesta muodosta.

Ammattiliitto Pro on tutustunut hallituksen esitysluonnokseen ja toteaa siitä lausuntonaan seuraavaa:

Keskeiset ehdotukset

Tilapäisellä säädöksellä mahdollistettaisiin yksityisten elinkeinonharjoittajien ja vastaavassa asemassa olevien pienten palveluntuottajien toiminnan aloittaminen tai jo rekisteröidyn toiminnan olennaisen muutoksen toteuttaminen ennen rekisteröintipäätöksen saamista. Tämä olisi mahdollista, mikäli asiakas- ja potilastyöhön osallistuva henkilöstö muodostuisi enintään yhdestä henkilöstä, palveluntuottajan oikeudellisesta muodosta riippumatta. Kuitenkin lasten kanssa työskentelevän, muun kuin työsopimussuhteisen henkilön rikostausta selvitettäisiin asianmukaisesti ennen rekisteröintiä koskevaa päätöstä ja toiminnan aloittamista. Palveluntuottajan olisi jätettävä hakemus ja annettava laissa säädetyt tiedot sekä muutoin noudatettava valvontalain säännöksiä.

Tilapäinen sääntely olisi voimassa vuoden 2026 loppuun saakka.

Julkisten palveluntuottajien ja palveluyksiköiden rekisteröintiä koskevien säännösten voimaantuloa lykättäisiin. Tiedot olisi tallennettava Soteri-rekisteriin maksutta viimeistään 31.12.2030.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Lainsäädännön tilapäinen muuttaminen on varsin poikkeuksellinen korjaustoimenpide käsittelyruuhkan purkamiseksi. Se kertoo vakavista ongelmista. Pro kannattaa ehdotettuja tilapäisiä muutoksia, jotka ovat ilmeisen välttämättömiä, jotta tilanne saadaan hallintaan.

Vaikutusten arviointi

Keskitymme vaikutusten arviointiin Valviran ja aluehallintovirastojen toiminnalle (sivut 10–12).

Sivuilla 10–11 kerrotaan, että valvontalain säätämisen yhteydessä on Valviralle arvioitu aiheutuvan lisätyön vaativan 0,3 miljoonaa euron resurssin vuosille 2026–2028. Hyvinvointialueiden palveluntuottajien ja palveluyksiköiden tietojen rekisteröinnin myöhentämisen vuoksi lisäresurssitarve realisoituisi vasta vuosina 2028–2030.

Sivulla 12 todetaan tilapäisen sääntelyn lisäävän merkittävästi palveluntuottajien yhteydenottoja ja ohjaustarvetta. Tilapäinen sääntely ei vähentäisi käsiteltävänä olevien hakemusten määriä. Ehdotettu sääntely voisi lisätä päällekkäisten, tarpeettomien ja puutteellisesti täytettyjen hakemusten määrää, joiden selvittäminen, täydentäminen ja arvioiminen aiheuttaisi lisätyötä. Tilapäissääntelyn voimaantumisen loppuajankana on odotettavissa erillistä hakemusruuhkaa. Ehdotetusta sääntelystä aiheutuva lisätyö voi aiheuttaa viivästyksiä myös muiden hakemusten käsittelyssä.

Vaikka valvontaviranomaisten työmäärän ennakoidaan lisääntyvän entisestään ja sekavan tilanteen jatkuvan, jätetään lisätyön määrä täsmällisemmin arvioimatta. Hallituksen esityksessä ei kyetä uskottavasti kuvaamaan miten ilman lisäresurssia yksinomaan lainsäädäntöä tilapäisesti muuttamalla käsittelyruuhka kyetään purkamaan ja estämään vastaavien ongelmien toistuminen.

Valtion virastojen toimintamenomomenteille kohdistetut leikkaukset vähentävät sekä Valviran ja aluehallintovirastojen toimintamenoja. Vuodelle 2025 leikkaus Valviralle on 4,1 % vuoden 2024 tasosta ja aluehallintovirastoille 2,3 %. Sopeutusohjelma jatkuu koko hallituskauden ajan. Uuden valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston ylös panon myönnetty lisäresurssi on olematon ottaen huomioon muutoksen laajuus ja toimintaan kohdistetut odotukset.

Tätä taustaa vasten Pro pitää välttämättömänä, että ruuhkan purkamiseen ja rekisteröintiin liittyvien prosessien kehittämiseen osoitetaan sekä Valviralle että aluehallintovirastoille tarvittavat lisäresurssit.

Tilapäinen lakimuutos kertoo karulla tavalla lainsäädännön vaikutusten arvioinnin puutteista. Yhteiskunnalla ei yksinkertaisesti ole varaa laiminlyödä riittävän laajaa ja huolellista vaikutusten arviointia. Mikäli uusi lakisäätely aiheuttaa tilapäisesti tai pysyvämminkin viranomaisille lisätyötä, on eduskunnan osoitettava tehtävien hoitamiseen myös resurssit.

Prolla ei ole hallituksen esitykseen muita huomioita.

Niko Simola

Johtaja

Sari Jokikallas

Sopimuslavastaava/asiantuntija

Muut kommenttine

-

Jokikallas Sari
Ammattiliitto Pro ry